

Memo

nr. INT18-1766

Aan: de Raad
Van: Burgemeester en wethouders van Heerhugowaard
Datum: 15 mei 2018
Onderwerp: Beoordeling van jaarstukken 2017 en begroting 2019 GGD Hollands Noorden
Afschrift aan:

Achtergrond

In dit memo zijn een inhoudelijke en financiële samenvatting opgenomen en wordt ingegaan op belangrijke beleidsinhoudelijke en financiële effecten die volgen uit genoemde stukken.

Jaarstukken 2017

Inhoudelijke verantwoording:

Beoogde resultaten in relatie tot doelstellingen

Om de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord-Holland Noord te bewaken, beschermen en bevorderen werkt de GGD met vier programma's binnen de publieke gezondheidszorg:

- Jeugd
- Infectieziektebestrijding
- Kwetsbare burger, inclusief Veilig Thuis
- Onderzoek, beleid & preventie

De meeste doelen die in deze programma's zijn gesteld, zijn behaald, al zijn sommigen met vertraging of gedeeltelijk gerealiseerd. Zie hieronder voor een toelichting per programma.

Programma Jeugd

In 2017 waren 147.556 kinderen in zorg bij de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Het aantal kinderen in zorg is met 8.780 gedaald t.o.v. 2016 door met name veranderde wetgeving: zorg tot 18 jaar in plaats van tot 19 jaar. Het aantal mensen dat bereikt wordt met prenatale voorlichting vertoont een lichte stijging tot 4.368 in 2017. De resultaten op de speerpunten van 2017 zijn:

- JGZ teams werken samen met wijkteams en ketenpartners in het sociaal domein.
- De JGZ organiseerde bijeenkomsten voor ouders en jongeren met als doel versterking van sociale netwerken en eigen kracht.
- De JGZ is actief betrokken bij het terugdringen van het ziekteverzuim in vier pilots in West-Friesland.
- Het vervolgonderzoek van GGD HN en TNO naar de Samen Starten App is in 2017 deels uitgevoerd. De werkdruk binnen de JGZ heeft ertoe geleid dat het onderzoek vertraging heeft opgelopen. Er wordt gekeken hoe, ondanks dit knelpunt, toch een goede analyse plaats kan vinden.

Het tekort over 2017 op het programma Jeugd bedraagt € 225.000. Het negatieve resultaat wordt met name veroorzaakt door een herziening in de formatie en een hoog langdurig ziekteverzuim. De formatie is uitgebreid op basis van nieuwe inzichten en berekeningen aansluitend bij het Landelijk Professioneel kader en het Basispakket JGZ. .

Programma Infectieziektebestrijding

De resultaten op de speerpunten van 2017 zijn:

- Om antibioticaresistentie te beperken is de GGD partner in het zorgnetwerk i.o.
- Een medewerker wordt op geleid tot Deskundige Infectieziekte preventie (DIP'er).
- Het aantal klanten reizigersadviesing is gestegen van 12.081 in 2016 naar 12.965 in 2017. Vaccinatieregister, een webbased softwarepakket voor reizigersadviesing, is geïmplementeerd.

- GGD HN biedt seksuele hulpverlening. In 2017 hebben er 4.112 soa consulten plaats gevonden op de poli Seksuele gezondheid. In 22.4% van de consulten is een soa gevonden. Dit ligt boven het landelijk gemiddelde van 18,4 procent (2016).
- De GGD'en in Noord-Holland Flevoland en Utrecht werken samen op het gebied van tuberculosebestrijding. Afspraken zijn vastgelegd.
- Voor een derde van de gemeenten voert de GGD toezicht op de kinderopvang uit. Voor de gemeenten in de regio Alkmaar voert de GGD ook toezicht op WMO uit.

Het programma infectieziektebestrijding heeft een positief financieel resultaat van € 88.000, ondanks een lagere omzet van de inspecties kinderopvang. Het positieve resultaat komt voort uit verschuivingseffecten van het vernieuwde BBV, een daarbij andere toerekening van overhead en door een GGD-brede hergroepering van samenhangende functies.

Programma Kwetsbare burger

De resultaten op de speerpunten van 2017 zijn:

- Met de nieuwe Politie-eenheid Noord-Holland is een jaarcontract afgesloten.
- De dienstverlening voor gemeenten in het kader van de Wet op de Lijkbezorging (de lijkschouw) wordt gecontinueerd. Het aantal lijkschouwingen bij het vermoeden van een niet natuurlijke dood is iets gestegen en het aantal lijkschouwingen bij euthanasiegevallen is iets gestegen.
- De samenwerking tussen betrokken GGD'en in het kader van de uitvoering van de medische arrestantenzorg en het forensisch medisch onderzoek voor de politie is stilgelegd in afwachting van landelijke ontwikkelingen.
- De integratie van de administratie en coördinatie van de forensische geneeskunde van GGD HN en GGD Kennemerland is geïmplementeerd.
- In 2017 is een pilot voorbereid voor 24/7 bereikbaarheid van het team Vangnet & Advies in de regio Kop van Noord-Holland.
- Een startnotitie en een convenant zijn opgesteld voor de samenwerking rond meldingen verwarde personen en andere OGGZ-meldingen.
- De dienstverlening aan asielzoekers stond onder druk. Hoewel het aantal asielzoekersplaatsen is teruggenomen en de formatie als gevolg daarvan is verminderd was de doorstroom hoog, waardoor prioriteiten moesten worden gesteld.
- De maatschappelijke dienstverlening, op hygiëne- en gezondheidsgebied, vanuit het Prostitutiegezondheidscentrum Zevenhuizen sluit aan bij de gewijzigde APV Alkmaar.
- Naast de structurele samenwerking met de OGGZ-ketenpartners worden ook met de wijkteams en WMO-medewerkers reguliere casusoverleggen gevoerd. ER zijn in alle regio's overleggen geweest om de in 2016 opgestelde samenwerkingsafspraken te vernieuwen.

Het financiële resultaat bedraagt €16.000 nadelig, waarvan €6.000 Veilig Thuis betreft.

Veilig thuis is in de inhoudelijk verantwoording 2017 opgenomen onder het programma kwetsbare burgers. Daarnaast verantwoordt Veilig Thuis volgens de richtlijnen van VWS <https://www.jaarverantwoordingzorg.nl/wat-en-hoe/welke-gegevens-aanleveren/jaarverantwoordig-veilig-thuis> . Er zijn 2.459 meldingen bij Veilig Thuis in 2017. Om de verhoogde instroom van meldingen (18%) af te handelen zijn extra middelen, te weten € 565.000 voor NHN, in 2017 ingezet. Gedurende 2017 zijn op verschillende momenten acties ingezet om de wachtlijsten op korte termijn onder controle te houden. De structurele bedrijfsvoering heeft daarbij te weinig aandacht gekregen.

Programma Onderzoek, beleid en preventie

De resultaten op de speerpunten van 2017 zijn:

- De Kindermonitor en de Monitor volwassenen en ouderen zijn uitgevoerd. En er zijn themaonderzoeken uitgevoerd. Daarnaast zijn de gemeentelijke gezondheidsprofielen gerealiseerd.
- De gegevensverzameling is verbreed naar andere sectoren dan zorg: www.gezondnhn.nl
- Naast het beschikbaar stellen van cijfers, zijn adviezen op maat gegeven ten behoeve van gemeentelijk gezondheidsbeleid en de verbinding met veiligheid.
- Ten opzichte van 2016 zijn er in 2017 door PO en VO-scholen in Noord-Holland Noord 19 themacertificaten Gezonde School behaald, waarvan 2 in Heerhugowaard.
- Project eenzaamheid onder ouderen in Den Helder is in 2017 afgerond.

Het saldo van dit programma bedraagt € 61.000 negatief, o.m. ten gevolge van een bestemmingsreserve van € 50.000 voor onderzoek.

Wettelijke en niet wettelijke taken

De GGD voert taken uit die voortkomen uit de volgende wetten of regelgeving:

- Wet publieke gezondheid
- Jeugdwet
- Wet op de Leerplicht
- Wet kinderopvang
- Warenwet
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Wet op de lijkbezorging

De GGD maakt in haar stukken geen structureel en duidelijk onderscheid tussen wettelijke en niet wettelijke taken die zij uitvoert. In de verantwoording per programmaonderdeel noemt de GGD de wettelijke kaders, waarbinnen zij de taken uitvoert. Niet voor alle genoemde wettelijke taken is het vanzelfsprekend dat de GGD de bijbehorende taken uitvoert. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Wet op de Lijkbezorging en Veilig Thuis. Deze voert de GGD uit in (afzonderlijke) opdracht van de gemeenten. Daarnaast zijn er ook taken die de GGD in opdracht van derden uitvoert (zoals preventieve gezondheidszorg asielzoekers)

Nieuw beleid

De GGD heeft in 2017 door veranderde wetgeving jongeren tot 18 jaar in plaats van tot 19 jaar onder haar zorg.

Financiële verantwoording:

Paragraaf weerstandsvermogen/ Risicoparagraaf

In de paragraaf Weerstandsvermogen is aangegeven in hoeverre de in de begroting 2017 opgenomen risico's zich hebben voorgedaan. Het grootste effect vanuit dit risicoprofiel dat daadwerkelijk heeft geleid tot lasten betreft het opvangen van de daling van de bijdrage voor JGZ in verband met de afname van het aantal inwoners 0-19 binnen de begroting.

Weerstandsvermogen / algemene reserve

Het weerstandsvermogen is na afboeking van het negatieve resultaat 2017 negatief zodat de risico's niet meer opgevangen kunnen worden. Bij een te laag weerstandsvermogen is de mogelijkheid dat een beroep wordt gedaan op de deelnemende gemeenten. In de begrotingen van de deelnemende gemeenten dient met het risicoprofiel van de GGD (alsmede van andere GR'en) rekening gehouden te worden.

Langlopende leningen/ garantstellingen

Dit geeft geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

Normen en kengetallen

In de jaarrekening 2017 zijn weer geen normen opgenomen met betrekking tot de financiële kengetallen. Hierdoor kunnen de in de jaarstukken 2017 verantwoorde kengetallen niet goed op waarde worden geschat. Daarnaast ontbreekt er een beoordeling op de kengetallen. Dit zou volgens de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) wel moeten.

Rapport van bevindingen accountant

Uit het rapport van bevindingen blijkt dat veel onderdelen binnen de GGD voldoende ontwikkeld zijn, maar dat de GGD zich blijft ontwikkelen. De aanbevelingen van de accountant zullen worden opgevolgd.

Controleverklaring 2017

De jaarstukken 2017 zijn (evenals 2016) voorzien van een goedkeurende controleverklaring van de accountant voor getrouwheid en een oordeelonthouding voor rechtmatigheid. Deze oordeelonthouding wordt veroorzaakt onrechtmatigheden in het inkoopproces. Dit proces is in 2017 uitvoering door de GGD onderzocht, waarbij beheersmaatregelen zijn genomen om dit in de toekomst te voorkomen.

Resultaatbestemming

De jaarstukken 2017 sluiten met een negatief rekeningresultaat van € 213.000 (incl. nacalculatie). Het resultaat GGD bedraagt € 207.297 negatief en Veilig Thuis € 5.754 negatief. Via resultaatbestemming wordt voorgesteld om het negatieve resultaat GGD in mindering te brengen op de

algemene reserve. Deze bedraagt na de onttrekking € 180.744 negatief. Daarnaast wordt voorgesteld een aparte bestemmingsreserve Egalisatie exploitatie Veilig Thuis in te stellen en het negatieve resultaat € 5.754 hieraan te onttrekken zodat deze bestemmingsreserve € 5.754 negatief bedraagt. Een negatieve algemene reserve is echter niet toegestaan. Om deze reden wordt geadviseerd om het bedrag van € 5.754 ook te onttrekken van de Algemene Reserve

Uw Raad wordt voorgesteld een zienswijze in te dienen op de jaarstukken 2017.
Deze zienswijze luidt:

- a. Akkoord te gaan met een incidentele nacalculatie over 2017 gezien het negatieve resultaat over 2017.
- b. Niet in te stemmen met een structurele doorwerking van de nacalculatie 2017 maar het onafhankelijk onderzoek af te wachten ten aanzien van het verschil van inzicht over de nacalculaties.
- c. De GGD te vragen mogelijke mutaties naar aanleiding van het onafhankelijk onderzoek voor te leggen aan het AB.
- d. Akkoord te gaan met het alsnog doorvoeren van de structurele nacalculatie 2016.
- e. Gezien het negatieve resultaat leidend tot een negatieve Algemene reserve, de GGD de opdracht te geven om voor 1 september 2018 met een zowel inhoudelijk als financieel plan te komen op welke wijze de negatieve reserve ingelopen zal worden.
- f. De GGD nogmaals op te leggen om normen te ontwikkelen voor de financiële kengetallen en hiervoor een beoordeling op te nemen
- g. De GGD te vragen een reëlere prognose van het jaarrekeningresultaat te geven via de 2^e bestuursrapportage, zodat bij de jaarrekening geen afwijkingen gemeld hoeven te worden die al eerder in beeld waren.
- h. Niet akkoord te gaan met het onttrekking van EUR 5.754 aan een nieuw te vormen bestemmingsreserve Veilig Thuis omdat een bestemmingsreserve conform BBV niet negatief mag zijn. Hierdoor het gehele negatieve resultaat te onttrekken van de Algemene Reserve.

Begroting 2019

Inhoudelijke verantwoording:

Beoogde resultaten in relatie tot doelstellingen

In de begroting van 2019 is rekening gehouden met een toenemende vraag naar reizigersadviesing, een verhoogde inspectie-eis voor kinderopvang en toenemende eisen voor het rijksvaccinatieprogramma, waarbij onzeker is of met de decentralisatie van het rijksvaccinatieprogramma alle kosten kunnen worden gedekt. De decembercirculaire 2018 zal hier duidelijkheid over geven.

In de begroting 2019 wordt Veilig Thuis voor het eerst als apart programma opgenomen. Er wordt structureel rekening gehouden met een hogere bijdragen vanuit de gemeenten. In deze zienswijze gaan we hier niet mee akkoord. Feit is wel dat Veilig Thuis te maken heeft met meer aanmeldingen dan vanaf het begin rekening mee gehouden en een hoog ziekteverzuim. Het plan van aanpak om de wachtlijsten voor 31 augustus opgelost te hebben, kost extra geld. Hiervoor komt de GGD met een aangepaste begroting.

Speerpunten 2019: de aanscherping van de meldcode kindermishandeling en de implementatie van het landelijk programma Veilig Thuis "De basis op orde".

De meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld gaat in per januari 2019. Ook dit zal naar verwachting tot meer meldingen leiden.

In het programma Jeugd zijn speerpunten voor 2019: kindermishandeling, armoede, schoolverzuim, decentralisatie rijksvaccinatieprogramma, doorontwikkeling digitaal dossier en aanpak personeelsverloop en krapte op de arbeidsmarkt.

In het programma Infectieziektenbestrijding zijn speerpunten voor 2019: antibioticaresistentie, seksuele gezondheid, anticonceptiespreekuur voor (kwetsbare) jongeren, medische milieukunde t.b.v. gezonde school, tegengaan gehoorschade bij jongeren, gezondheid en veiligheid in gemeentelijke plannen in het kader van de omgevingswet, reizigersadviesing en vaccinatie en de toezicht op de kinderopvang.

In het programma Kwetsbare burger zijn speerpunten voor 2019: statushouders, personen met verward gedrag, prostitutie en het behoud van een kwalitatief toereikend en kostendekkend aanbod van forensische diensten.

In het programma Onderzoek, beleid en preventie zijn speerpunten voor 2019: onderzoek, advisering en ondersteuning van gemeenten bij het opstellen en uitvoeren van de nota Gemeenschappelijk Gezondheidsbeleid (in Heerhugowaard wordt dit onderdeel van de kadernota sociaal domein), GROEP (GGD Rampen Opvang Plan) en de rol van de GGD in het kader van de omgevingswet.

De verwachting is dat de GGD nog komt met een vraag voor een extra bijdrage voor de GROEP aangezien dit niet meer in de reguliere begroting op te vangen is. De gemeenten zullen vragen dit duidelijk te beargumenteren.

Wettelijke en niet wettelijke taken

In de bijlage van de begroting staat een overzicht van de wettelijke en niet wettelijke taken. Een link in de begroting naar het onderscheid tussen deze taken zou een waardevolle aanvulling op de stukken zijn.

Nieuw beleid

Uiteraard moet ook de GGD vanaf mei 2018 voldoen aan de AVG (algemene verordening gegevensbescherming). Wij merken op dat de GGD geen aanvullende gelden hebben gevraagd aan de gemeenten ten aanzien van het inhuren/aannemen van een functionaris gegevensbescherming. Dit zou conform de uitgangspunten van de Raad wel mogen, indien dit niet binnen de begroting opgevangen kan worden. Hiermee kan wellicht een deel van de taakstelling worden ingevuld.

Effectindicatoren

Er zijn geen effectindicatoren die van toepassing zijn op deze begroting.

Financiële verantwoording:

Paragraaf weerstandsvermogen/ Risicoparagraaf /Algemene Reserve

De GGD heeft een Algemene reserve, voor resultaatsbestemming 2017, van € 27.000. Indien de jaarrekening 2017 conform het voorstel van de GGD wordt vastgesteld dan zal deze € 180.744 negatief worden. De bestemmingsreserve Veilig Thuis bedraagt dan € 5.754 negatief. Het weerstandsvermogen komt daarmee op € 186.000. Voor 2019 wordt een sluitende begroting geprognostiseerd. Hierdoor zal de Algemene reserve gelijk blijven.

Er wordt een zestal risico's benoemd. Na kwantificering heeft deze een totale waarde van € 601.000. Hiervan zijn twee risico's nieuw ten opzichte van de begroting van 2018 (waarde € 114.000). Voor de andere risico's is opnieuw bepaald hoe hoog deze is.

Aangezien het weerstandsvermogen negatief is, kunnen deze risico's niet binnen de GGD opgevangen worden.

Indexatie gemeentelijke bijdrage 2019

Het algemeen bestuur van de GGD heeft ingestemd met kadernota 2019 met uitzondering van wijze van indexatie over 2019. De in voorliggende begroting opgenomen indexatie van 3,54% is gebaseerd op de indexatiebrief van de adviesgroep GR welke bestuurlijk door de gemeenten is vastgesteld. Ondanks de indexatie wordt er een tekort voorzien waarvoor er een taakstelling is opgenomen van een bedrag van € 338.000 in 2018 aangevuld met € 65.000 in 2019. Deze taakstellingen zijn verwerkt in het programma Overhead. De GGD geeft aan dat wanneer een structurele nacalculatie van de indexering over 2016 t/m 2018 moet worden verstrekt, het een grote uitdaging wordt om de taakstelling daadwerkelijk te kunnen realiseren.

De voorgestelde verhoging van de bijdrage is volledig gebaseerd op de indexatie. Daarnaast is onderstaande ontwikkeling verwerkt:

- Wijziging financieringsmethodiek 0-4 jarigenzorg en adolescenten, deze ontwikkeling is conform besluitvorming in het AB van 21 februari, waarin is gekozen om de middelen te verdelen naar rato van de bijdrage 2018. Deze optie leidt niet tot herverdeeleffecten tussen gemeenten.
- In 2018 is incidenteel een verhoging van de bijdrage voor Veilig Thuis van € 940.000 vastgesteld door het AB. Hoewel deze bijdrage incidenteel is toegekend, is in de begroting deze hogere bijdrage structureel opgenomen. Hiervoor dient een afzonderlijk voorstel aan het AB te worden voorgelegd.

Sluitend perspectief 2019

Inclusief een opgenomen taakstelling van € 403.000 is de programmabegroting 2019 sluitend.

Sluitend meerjarenperspectief

De meerjarenbegroting laat een sluitend resultaat zien. Het sluitend resultaat is zonder loon/prijscompensatie. Er zijn in de meerjarenraming helemaal geen mutaties verwerkt. De klankbordgroep heeft geadviseerd meer aandacht te schenken aan de meerjarenraming, zodat hier een realistisch meerjarenperspectief wordt gepresenteerd.

Financiële kengetallen

Voor de begroting 2018 is via zienswijze aan de GGD verzocht om normen te ontwikkelen voor de financiële getallen, zodat de verantwoorde werkelijke financiële kengetallen op waarde kunnen worden geschat. Dit omdat de Provincie heeft aangegeven dat, conform het BBV, de kengetallen beoordeeld dienen te worden naar onderlinge verhouding in relatie tot de financiële positie. Daarnaast wordt, mede door het opnemen van een norm en een toelichting meer inzicht gegeven in de relevantie ervan. Hoewel de nog te ontwikkelen normen een grote bijdrage kunnen leveren aan deze beoordeling, is er in de huidige begroting weer geen enkele norm opgenomen noch een toelichting gegeven.

Uw Raad wordt voorgesteld een zienswijze in te dienen bij de begroting 2019 van de GGD Hollands Noorden.

Deze zienswijze luidt:

- a. Voor september 2018 met een zowel inhoudelijk als financieel plan te komen op welke wijze de in de programmabegroting 2019 opgenomen taakstelling worden ingevuld.
- b. De structurele bijdrage voor Veilig Thuis niet in de begroting te verwerken, aangezien in 2018 incidenteel een verhoging van de bijdrage van € 940.000 is vastgesteld door het AB. Voor het structureel verhogen van de bijdrage voor Veilig Thuis dient een afzonderlijk voorstel aan het AB te worden voorgelegd;
- c. De GGD op te leggen om normen te ontwikkelen voor de financiële kengetallen en hiervoor een beoordeling op te nemen;
- d. Opnieuw de GGD te vragen het onderscheid tussen wettelijk verplichte en niet wettelijk verplichte taken duidelijk te maken.
- e. De GGD te vragen een duidelijkere koppeling te maken tussen inhoudelijke ontwikkelingen en doelstellingen en de financiële gevolgen daarvan.
- f. De GGD te vragen een meerjarenbegroting te maken waarin loon/prijscompensatie en andere mutaties verwerkt zijn, zodat hier een meer realistisch meerjarenperspectief wordt gepresenteerd.